

LISA 2

## Märkuste ja ettepanekute tabel

Nr	Ettepaneku/märkuse sisu	JDM seisukohad/vastused
<b>Eesti Pangaliit</b>		
1.	VÕS § 53 lõike 5 puhul toetame üld- ja erinormide prioriteetsuse sätestamist, kuid lisame, et seletuskirja tasemel oleks tervitatav täpsustus, et ei jääks ebaselgeks, kas kehtib "kõik või mitte midagi" lähenemine.	<b>Arvestatud.</b> Rõhutame seletuskirjas senisest reljeefsemalt, et kõiges, mis puudutab sidevahendi abil sõlmitud finantsteenuse lepingu kohta spetsiifiliselt lepingueelse teabe andmist, tarbija taganemisõigust ja ettevõtja selgituskohustusi, ei kohaldu VÕS II jao IV peatüki üldised normid sidevahendi abil sõlmitud finantsteenuste lepingute kohta juhul, kui eksisteerivad EL õigusest tulenevad erinormid. Erinormid võivad olla nii EL määruses, VÕS eriosas (tarbijakrediitilepingud, kindlustuslepingud) või ka mõnes eriseaduses (kindlustustegevuse seadus). Samas sisaldab VÕS II jao IV peatükk jätkuvalt reegleid, mis kehtivad kõigile sidevahendi abil sõlmitud lepingutele – nt § 54 <sup>3</sup> (Internetipõhise kauplemiskoha kaudu sõlmitud lepingule kehtivad teavitamisnõuded) või siis uus lisatav § 56 <sup>4</sup> (Taganemisõiguse kasutamine internetipõhise kasutajaliidese kaudu sõlmitud lepingu puhul).
2.	VÕS § 54 lõike 1 täiendamine punktiga 13 - Selgusetuks jääb, mida konkreetselt mõeldakse „internetipõhise kasutajaliidese kaudu“ sõlmitud lepingute all. Eelnõu seletuskiri jätab selle küsimuse ebaselgeks ja annab ruumi tõlgendustele, mis on praktilise rakendamise seisukohalt olulised. Seletuskirjas on eelnõu p 42) juures sedastatud: „Internetipõhise kasutajaliideseena toob ülevõetav direktiiv nähtlikult välja veebisaidi või rakenduse (põhjendus 37). Euroopa Liidu digiteenuste määrus (Euroopa Parlamendi	<b>Osaliselt arvestatud/vastatud.</b> Täpsustame seletuskirja ja püüame seal uue regulatsiooni, millega seotud murekohti me hästi mõistame, põhjalikumalt avada. Tegu on täiesti uue elemendiga tarbijakaitselises lepinguõiguses ja seetõttu selle normi täpsem praktika selgub paratamatult alles tulevikus (k.a lõppastmes Euroopa Kohtu tõlgendusel). Uus direktiiv kehtib kauba-, teenuse- ja finantsteenuste kauglepingute kohta, mis sõlmitakse veebipõhise

	<p>ja nõukogu määrus (EL) 2022/2065) defineerib internetipõhist kasutajaliidest tarkvara, sealhulgas veebisaidi või selle osana, ja rakendusena, sealhulgas mobiilirakendusena (art 3 punkt m). Siiski ei anna direktiiv kõigile küsimustele selgeid vastuseid. Näiteks jääb selgusetuks, milliste lepingute puhul tuleb edaspidi taganemisnappu pakkuma hakata. Kindel on see, et posti või telefoni teel saabunud tellimuste puhul seda kohustust ei teki. [...] Internetipõhist kasutajaliidest mõistetakse Euroopa Liidu õigusaktides väga üldiselt, sest tarkvara on põhimõtteliselt kõik, millega tarbija ostu sooritades kokku puutub, alustades veebilehega ning lõpetades e-kirja kaudu tellimuse kinnituse saamisega.“ Praktikas kasutatakse sageli nõ pooldigitaliseeritud lepingu sõlmimise viise, mille korral lepingu sõlmimisele eelnev toimub e-kirjade vahendusel, kuid leping tõstetakse allkirjastamiseks allkirjastamisportaali (nt DocuSign, DigiDoc). Jääb selgusetuks, kas sellisel juhul on ettevõtjal kohustus luua taganemisnapp. Samuti jääb selgusetuks, kas näiteks e-posti teel sõlmitud lepingu korral peab krediidiandja looma taganemisnappu. Isesest on tegemist krediidasutuse mõjualast väljaspool oleva keskkonnaga, kuid krediidasutusel oleks võimalik luua vastav taganemisnapp internetipanka. Mh viitab seletuskiri, et hüperlingi saatmine võib olla piisav.</p>	<p>kasutajaliidese kaudu. Veebipõhine kasutajaliides on defineeritud kui tarkvara, sealhulgas veebisaidid või nende osad, samuti rakendused, sealhulgas mobiilirakendused. See ei mõjuta lepinguid, mis on sõlmitud väljaspool veebipõhist kasutajaliidest, näiteks telefoni, e-posti, posti või isiklikult kohtudes.</p> <p>Internetipõhise kasutajaliidese praktiliste näidetena lepingute sõlmimisel võib esile tuua veebipoode, platvorme, äppe või muid digiteenuseid: kui nt pakutakse võimalust sõlmida veebipõhiseid lepinguid oma veebisaidi või broneerimissüsteemi kaudu, võimalus sõlmida leping rakenduses või veebisaidil, sisestades formaliseeritud kujul teavet veebilehele.</p> <p>Mis puudutab küsimust selle kohta, kas nt hübriidmeetodil lepingu sõlmimise puhul (kui lepingu sõlmimisele eelnev toimub e-kirjade vahendusel, kuid leping tõstetakse allkirjastamiseks allkirjastamisportaali (nt DocuSign, DigiDoc)) kvalifitseeruks lepingu sõlmimisena internetipõhise kasutajaliidese abil, mis nõuab taganemisnappu, siis siin ei ole võimalik anda ühest kindlat vastust ja kõik sõltub konkreetse juhtumi asjaoludest. Siiski juhul, kui leping üksnes allkirjastatakse portaalis ja/või kui pooled vahetavad tahteavaldusi sidevahendi abil, k.a vahetavad meile, millele on lisatud digitaalselt allkirjastatud lepingudokumentid, siis seda ei peaks käsitlema internetipõhise kasutajaliidese abil sõlmitud lepinguna. Iseenesest ei peaks olema välistatud krediidasutuse poolt taganemisnappu loomine internetipanka, seda eriti juhtudel, mis lepingut saabki sõlmida just internetipangas, sinna eelnevalt sisse logides. Samuti kinnitab direktiivi põhjenduspunkt, et ettevõtjal on lubatud nõuda tarbija identifitseerimist.</p>
3.	<p>Loetavus (VÕS § 54<sup>1</sup> lg 1 sissejuhatus) - teeme ettepaneku võimalusel töötada välja juhend, mis määratleb loetavuse praktilised</p>	<p><b>Arvestatud.</b></p> <p>Täpsustame eelnõu tekstis loetavuse kriteeriume üldistatud kujul.</p>

	nõuded: fondi miinimumsuurus, kontrast, hüperlinkide mõõdukus jne - vältimaks erinevat tõlgendust. Võimalusel saab lähtuda ka toodete ja teenuste ligipääsetavuse seaduse mõttest ja kohalduvatest standarditest, et vältida dubleerivaid nõudeid.	Konkreetselt juhise koostamise osas puudub meil hetkel praktika. Ilmselt vajaks selline ettevõtmine põhjalikumalt ettevalmistamist ja konsulteerimist nii huvigruppide kui TTJAga. Tulevikus võime kaaluda täiendavat juhiste vajadust ja võimalusi.
4.	VÕS § 54 <sup>1</sup> lõiget 1 täiendatakse punktidega 7 <sup>1</sup> ja 7 <sup>2</sup> - Eelnõu paneb ettevõtjale kohustuse asjakohasel juhul teavitada makse hilinemise või tasumata jätmise tagajärgedest. Seletuskiri möönab, et direktiiv ei selgita lähemalt, mida peetakse silmas, kui räägitakse teabest hilinevad või tasumata jäänud maksete tagajärgede kohta. Mh pakub seletuskiri välja, et loogiliselt võib oletada, et tarbija jaoks võiks oluline olla info viivise ning sissenõudmiskulude kohta ja asjakohasel juhul maksehäireregistrit puudutav teave. Õiguskindluse tagamiseks tuleks täpsustada, kas Eesti seadusandja loeb nimetatud kolm kategooriat (viivis, sissenõudmiskulud, info maksehäireregistri kohta) ammendavaks miinimumiks, mida alati esitada tuleb või on tegemist näitliku loeteluga?	<b>Arvestatud osaliselt/vastatud.</b> Seletuskirjas on tõesti näitlik loetelu ja kuivõrd ka direktiiv siin ei anna täpsemaid pidepunkte, siis oleks praeguse seisuga raske väita kindlalt, kas mingis mahus jagatav info on piisav või mitte.
5.	VÕS § 54 <sup>1</sup> lõiget 1 täiendatakse punktidega 13 <sup>1</sup> ja 13 <sup>2</sup> - Kuidas tuleks praktilisi juhiseid (§ 54 <sup>1</sup> lg 1 p 13 <sup>1</sup> ) esitada seoses uue taganemisnupu (§56 <sup>4</sup> ) funktsiooniga? Kas piisab juhiseist, mis viitab taganemisnupule?	<b>Arvestatud/vastatud.</b> Siin on mõeldud täpselt seda, mis sätestes kirjas. Taganemisnupu puhul tuleks viidata selle olemasolule ja paiknemisele (kui see asub nt veebipangas, siis tuleks märkida) ning asjaolule, et seda vajutades käivitub lepingust taganemise protsess.
6.	VÕS § 54 <sup>1</sup> lg 1 punktid 1 <sup>1</sup> ja 1 <sup>2</sup> - teeme ettepaneku selgitada seletuskirjas, millised kanalid kvalifitseeruvad "kiireks ja tõhusaks suhtluseks" täpsustades vajadusel nõutud vastamisajad ja automatiseeritud toe kasutamise tingimused. Arusaadavalt on sätte eesmärk ajakohastada infokanalite loetelu, jääb ebaselgeks kirjavahetuse säilitamisega seonduv. Paragrahvi 54 <sup>1</sup> lg 1 p 1 <sup>1</sup> kohaselt peab ettevõtja tagama, et tarbijal on võimalus säilitada kirjavahetus püsival andmekandjal. Seejuures on seletuskirjas sedastatud, et kõne alla võiks tulla vestlusrakenduse kasutamine. Praktikas ei	<b>Arvestatud.</b> Seletuskirjas täpsustatakse, et vestlusrakenduse kasutamine selles kontekstis on problemaatiline, kuivõrd ei ole selge, kuidas oleks võimalik täita tingimust kirjavahetuse säilitamiseks püsival andmekandjal. Kui selleks oleks sobiv tehniline lahendus „laadi alla“ nupu abil või mõni muu moodus tulevikus, siis ei saa välistada, et tulevikus vestlusrakendus sobitub viidatud sätte tingimuste alla.

	ole võimalik vestlusrakenduse vahendusel toimunud vestlust püsival andmekandjal säilitada. Ebaselgeks jääb, mida täpselt peab ettevõtja tegema, tagamaks tarbijale võimalus sidevahendi kaudu toimunud kirjavahetuse säilitamist püsival andmekandjal (nt kui suhtlus toimub vestlusrakenduses, kas ettevõtja peab pakkuma vestlusaknas „laadi alla“ nuppu?)	
7.	VÕS § 54 <sup>1</sup> lõigete 8 ja 9 muutmine - Sätete sõnastus ei vasta normitehnika reeglitele. Palume kontrollida, kas ilmselt on mõeldud viiteid „käesoleva paragrahvi lõikele 1“, mitte „käesoleva lõikele 1“, kuna lõiked, mis seda sätestavad on 8 ja 9.	<b>Arvestatud.</b> Muudame eelnõu: muudetavas lõikes 9 peaks „käesoleva lõike 1“ asemel olema „käesoleva paragrahvi lõikes 1“.
8.	VÕS § 55 <sup>1</sup> lõikesse 1 plaanitakse lisatakse lause: Taotluse korral esitatakse see teave puudega isikute, sealhulgas nägemispuudega isikute jaoks sobilikus ja juurdepääsetavas vormingus. Seletuskiri selgitab vormingut muu hulgas järgmiselt: .... Sellega nähakse ette, et taotluse korral esitatakse lõikes 1 osutatud teave puudega isikute, sealhulgas nägemispuudega isikute jaoks sobilikus ja juurdepääsetavas vormingus. Siin on näiteks nõutav, et (nägemis)puudega tarbija saaks lepingueelse teabe talle isiklikult sobivas püsivas vormingus, mis võimaldab tal hiljem sellele uuesti viidata, näiteks punktkirjas dokumendi abil. Ei ole välistatud, et tegu võiks olla ka audiovormingiga. Toodete ja teenuste ligipääsetavuse seadus (LPS) ja selle rakendusakt, mis jõustusid 28.06.2025, näevad muu hulgas ette finantsteenuste ligipääsetavuse nõuded. Nii näiteks on LPS §-s 4 sätestatud, et teenuse osutamisel kasutatakse funktsioone, tavašid, põhimõtteid, menetlusi ja teenuse toimimises tehtavaid muudatusi, mis vastavad puudega inimeste vajadustele, tagades neile teenuse maksimaalse kasutatavuse. Teenuse elemendid peavad olema vastavate tugitehnoloogiatega koostalitlusvõimelised. Rakendusmääruses on tugitehnoloogia defineeritud kui kõik elemendid, seadmete osad, teenuse- või tootesüsteemid, sealhulgas tarkvara, mida kasutatakse selleks, et suurendada,	<b>Arvestatud.</b> Teeme seletuskirjas soovitud asenduse, esitades seal viite toodete ja teenuste ligipääsetavuse seadusele ja selle rakendusaktile.

	<p>säilitada, asendada või parandada puudega inimeste funktsionaalset võimekust või leevendada või kompenseerida vaegusi, piiratud tegevusvõimet ja osalemise piiratust. Seega ei ole sätestatud teenuse osutajale kohustust esitada teenuse kohane teave isiklikult sobivas vormingus, samuti ei ole finantsteenuste osutamise korral kohustust esitada või vastu võtta punktkirjas dokumente. Eeldame, et enamat, kui on nõutud lepingu sõlmimisel, ei saa nõuda ka lepingu lõpetamisel või sellest taganemisel. Sellest tulenevalt palume seletuskirjas olev ja eelnevalt tsiteeritud isiklikult sobivale vormingule ja punktkirjale viitav lause asendada viitega toodete ja teenuste ligipääsetavuse seaduse nõuetele.</p>	
9.	<p>Seletuskirjast lähtuvalt on Saksamaal sarnane taganemisfunktsiooni reeglistik juba riigisiseses õiguses olemas. Ei ole teada, kas Saksamaal praegu kehtiv taganemisnupu lahendus on sätestatud täpselt selliselt, nagu see on ette nähtud direktiivis ja plaanitakse üle võtta Eesti õigusaktidesse. Palume seepärast eemaldada seletuskirjast teksti viidetega Saksamaa kohtupraktikale taganemisnupu kujundamise ja funktsionaalsuse kohta, st lk 46 viimase lõigu algusest: /.../ Tehtavad muudatused ei ole seotud üksnes taganemisnupu lisamisega. Taganemine tema uues vormis ei ole üksnes tarbija poolne taganemisavalduse esitamine, vaid sellega kaasnevad ka ettevõtja kohustused, nt kinnituse saatmine, mille kaupleja peab uue lisatava VÕS § 56<sup>4</sup>lg 4 kohaselt tarbijale saatma taganemisteate kättesaamise kohta, tehes seda põhjendamatu viivitusega pärast tarbija poolse teate kättesaamist (seletuskirja lk 48). Ettevõtja peab lisama omapoolsesse kinnitusse mh taganemisteate sisu ning selle esitamise kuupäeva ja kellaaja kohta. Seega ei ole taganemisnupu ja sellega seonduva arendamine on vähese kulu ja tähtsusega. Eriti keeruline on see arendus suurte süsteemidega töötavatele krediidiastutustele, kus esiteks klientide arv on suur ja ei saa lootma jääda, et</p>	<p><b>Arvestatud osaliselt.</b> Kinnitame seletuskirjas senisest tugevamalt, et Saksa kohtupraktika ei ole direktiivi tõlgendamisel üks-ühele üle kantav ja et lõppastmes saab anda tõlgenduse Euroopa Kohus. Samas mingi taustsüsteemi see teave Saksamaa praktika kohta lisab, arvestades, et Saksamaa initsiatiivil see regulatsioon direktiivi sellisel kujul sisse kirjutati.</p>

	<p>taganemise kinnitusi saab efektiivselt saata manuaalselt, ja kus teise aspektina peab arvestama olemasolevate süsteemide keerukust ja kaasneva arendustegevuse ulatust (nii ajalises kui ka kaasnevate kulude vaates).</p>	
10.	<p>Lisaks, arvestades direktiivis sätestatud (saadab kaupleja tarbijale põhjendamatu viivituse), palume teha täienduse VÕS § 56<sup>4</sup> lõikesse 4 ja lisada sõna „põhjendamatult“, pakkudes sõnastuseks: Ettevõtja peab kinnituspõhise või sellesarnase funktsiooni abil kinnitatud taganemisavalduse kättesaamist põhjendamatult viivitamata kinnitama püsival andmekandjal. Tarbijale saadetud kinnitusest peab nähtuma taganemisavalduse sisu ning edastamise kuupäev ja kellaaeg.</p>	<p><b>Mittearvestatud.</b> Tarbijakaitse sisuga direktiivide (eelkõige räägime tarbija õiguste direktiivist, aga sama kehtib ka nt digisisu üleandmise direktiivi ja kehtiva finantsteenuste kaugturstuse direktiivi kohta) sarnase sõnastusega („põhjendamatu viivitusega“) artiklid ongi seni Eesti võlaõigusesse üle võetud, kasutades sõnastust „viivitamata“, mis meie õigusruumis tähendab, et midagi tuleb teha esimesel võimalusel, mitte viivitades) (VÕS § 49<sup>2</sup> lg 1, § 49<sup>3</sup> lg 1, § 56<sup>1</sup> lg 1, § 62<sup>6</sup> lg 1 jne).</p>
11.	<p>Palume seletuskirjas täpsustada kas näiteks ekraanilugerile hõlpsalt loetav versioon informatsioonist vastab samuti antud sätte tingimustele. Palume seletuskirjas täiendavalt selgitada kas see tähendab, et nõ tavakliendile, kes ei ole selleks soovi avaldanud ei pea saatma teavet sellisel kujul, et seda oleks võimalik näiteks ekraanilugeriga lugeda.</p>	<p><b>Arvestatud/vastatud.</b> Leiame, et nõ tavakliendile ei pea saatma teavet sellises vormis, et see oleks ekraanilugeriga loetav. Hetkel ei ole siiski selge, millise sätte juurde selline täpsustus tuleks lisada st kas see puudutab nägemispuudega isikuid või taganemiskinnituse üldiselt.</p>
12.	<p>VÕS §-i 55<sup>1</sup> lõike 2<sup>1</sup> lisamine - kas oleme õigesti aru saanud, et kui § 54<sup>1</sup> lõikes 1 sätestatud teave on tarbijale vabalt kättesaadav ja kergest leitav, näiteks internetipangas vastava lepingu sõlmimist võimaldavas alajaotuses tüüp tekstina, siis saab seda lugeda esitatuks rohkem kui üks päev enne lepingu sõlmimist ja lõikes 2<sup>1</sup> toodud täiendavat teavitust ei ole vaja teha.</p>	<p><b>Vastatud.</b> JDMle tundub, et direktiivi ei ole võimalik selliselt tõlgendada. Direktiiv räägib teabe esitamisest ja mitte kättesaadavaks tegemisest ning seetõttu tundub, et kirjas kirjeldatud juhul oleks ikkagi vaja teha vastav teavitus.</p>
13.	<p>VÕS § 55<sup>1</sup> täiendatakse lõigete 2<sup>1</sup> ja 2<sup>2</sup> - palume täpsustada, mis on „tehniliselt piirav sidevahend“? Seletuskirjas on näitena mainitud mobiiltelefoni – kas see tähendab, et „kihiti“ esitamist tuleb kasutada üksnes siis, kui ettevõtja tuvastab, et tarbija kasutab mobiilset seadet? Aga kui tegemist on tahvelarvutiga, poolitatud veebibrauseriga vms? Kui teave esitatakse elektroonilisel kujul (ehk võib eksisteerida olukord, mil tarbija ei saa kogu infot</p>	<p><b>Arvestatud/vastatud.</b> Täpsustame seletuskirja, rõhutades, et tegu ei pea olema just mobiiltelefoniga, vaid see regulatsioon võib puudutada kõiki olukordi, mille puhul korraga ekraanil kuvatavate tähe märkide arv on piiratud.</p>

	vähemalt visuaalselt korraga haarata) kas sellisel juhul võib ettevõtja kasutada vaikimisi kihitina esitamist kõikide seadmete puhul?	
14.	Lisatava sätte kohaselt tuleb juhul, kui lepingueelne teave esitatakse hiljem kui üks päev enne finantsteenuse lepingu sõlmimist, saadab ettevõtja tarbijale meeldetuletuse lepingust taganemise võimaluse kohta. Palume selgitada kas antud sätte rakendub ka olukorras, kus lepingueelne teave edastatakse kliendile koos kogu lepingu paketi, sealjuures ei ole kliendil mingit survet lepingu allkirjastamiseks kohe või ka järgmisel päeval, kuid klient otsustab lepingu allkirjastada vähem kui ühe päeva möödudes.	<b>Arvestatud/vastatud.</b> Leiame, et ka sellisel juhul tuleks tarbijale meeldetuletus saata. Sätte kohaselt tuleb saata meeldetuletus ühe kuni seitsme päeva jooksul pärast lepingu sõlmimist; seega juhul, kui lepingueelne teave on objektiivselt esitatud vähem kui üks päev enne lepingu sõlmimist, tuleks meeldetuletus ikkagi saata. Täiendame seletuskirja.
15.	VÕS § 55 <sup>2</sup> lõige 2 - piisavad selgitused ja inimsekkumine - teeme ettepaneku sätestada inimsekkumise nõudmise korral selle teostamise kohustus mõistliku reageerimisajaga.	<b>Mittearvestatud.</b> JDM hinnangul on tegu maksimumharmoneeriva sättega, mistõttu liikmesriik ei saa kehtestada spetsiifilisi lisatingimusi, kinnitades, et nendest kinnipidamisega on direktiivi nõuded täidetud.
16.	VÕS § 56 <sup>4</sup> - taganemisnupu rakendamine - teeme ettepaneku seadusandjal selgelt sätestada kohustuse ulatus vaid ettevõtja mõjualasse jääva keskkonna suhtes.	<b>Mittearvestatud.</b> Uus regulatsioon mõjutab tõesti ka müüjaid, kes pakuvad oma tooteid veebipõhiste kauplemisplatvormide, näiteks eBay või Amazoni kaudu. Kohustus kehtib juhul, kui leping sõlmitakse veebipõhise kasutajaliides kaudu (kehtib veebiturgude puhul). Sellistel juhtudel saab tehnilise teostuse organiseerida tõesti turuplatsi käitaja, mitte konkreetne üksikmüüja, kuid leiame, et juriidiline kohustus jääb ikkagi kauplejale – tema kohustus on pakkuda oma kaupu/teenuseid selliselt, et kohustus taganemisnupu olemasoluks oleks täidetud. Tehniliselt tuleks kõne alla lahendus, mis seisneb lingis, millega tarbija suunatakse platvormilt vastava ettevõtte veebisaidile. Täpsustame selles osas seletuskirja.
17.	TKS § 18 <sup>1</sup> - tumemustrite keeld - üldine sõnastus võib luua jõustamisel väljakutseid ning teeme ettepaneku seadusandjal keelatud võtteid seletuskirjas täpsustada. Nii eelnõu kui seletuskirja järgi on	<b>Arvestatud osaliselt/vastatud.</b> Täpsustame seletuskirja, kuid kahjuks ei ole võimalik seal kõiki detaile lahti kirjutada, sest need peab panema paika kohtupraktika tulevikus (lõppastmes

	<p>keelatud lahendused, kus „teenuse lõpetamine“ on keerukam võrreldes kasutajaks registreerumisega. Oluline on täpsustada, mida peetakse silmas „teenuse lõpetamine“ all? Kas see hõlmab üksnes teatava teenusest loobumist, nt püsihaldusest või laieneb ka sellistele toimingutele nagu lepingute lõpetamine/lepingust taganemine (st lepingu lõpetamine ei tohi olla keerulisem kui lepingu sõlmimine)? Kas eelistatud valik (nt eelvalitud linnuke „Nõustun tingimustega“) loetakse keelatud manipuleerivaks lahenduseks?</p>	<p>Euroopa Kohtu praktika). Kooskõlastuskirjas kirjeldatud kaasus (eelvalitud linnuke „Nõustun tingimustega“) võib kvalifitseeruda küll tumemustri kasutamiseks. Samuti ei tulene ei direktiivist ega seda ülevõtvast sättest, et sätte rakendusala piirduks üksnes püsihaldusena kujundatud lepingutega.</p>
18.	<p>Märkused seoses tarbijakrediidilepingutega: kas panga kasuks käenduslepingule, mille tingimused on tarbijaga läbi räägitud vaid e-kirjadega ning leping sõlmitud digiallkirjadega, tuleb samuti 2. ptk 4. jao sätteid kohaldada? Tarbija sellise käenduse andmise eest pangale eraldi tasu ei maksa, kuid võtab käenduslepinguga endale laenuga võrreldava kohustuse.</p>	<p><b>Arvestatud/vastatud.</b> Meie hinnangul ei tule kohaldada 2. peatüki 4. jao sätteid. Sellise olukorra suhtes tõi selguse kaasa direktiiv (EL) 2019/2161, millega muudetakse nõukogu direktiivi 93/13/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 98/6/EÜ, 2005/29/EÜ ja 2011/83/EL, et ajakohastada liidu tarbijakaitsenorme ja tagada paremini nende täitmine (nn omnibus direktiiv), mis sätestas, et tarbija õiguste direktiivi regulatsioon kohaldub üksnes juhul (kaupleja ja tarbija vahel sõlmitud) lepingute suhtes, mille puhul tarbija maksab või kohustub maksma hinna. Käendusleping ei ole tasuline leping.</p>
19.	<p>Kas 2. ptk 4. jaos toodut tuleb kohaldada ka tarbijakrediidilepingu lisakokkuleppele, millega lepingu esialgseid tingimusi muudetakse?</p>	<p><b>Arvestatud/vastatud.</b> Võlaõigusseaduse 2. ptk 4. jao normid, mis puudutavad lepingueelset teavet, taganemist ja selgitusi ei kohaldu tarbijakrediidi lepingutele ega ka mitte neid muutvatele lisakokkulepetele. See tuleneb juba uuesti sõnastatud VÕS § 53 lõikest 5 (uus teine lause), mis peaks üld- ja erinormide vahekorra paika panema. Täpsustame seletuskirja.</p>
20.	<p>VÕS § 53 lg 5 teine lause: Peaks ütleva, et muudatustega tehakse veel raskemini jälgitavamaks see, mis sättes VÕS-i mis jaost tuleb näiteks tarbijakrediidilepingute osas kohaldada. VÕS § 53 lõikes 5 sätestatakse üldiselt küll see, et 2. ptk 4. jao sätteid ei kohaldata, kui teatud lepinguliigi kohta kehtib EL direktiivist</p>	<p><b>Mittearvestatud.</b> Mõistame võimalikku segadust, mida uus regulatsioon võib põhjustada. See ei ole spetsiifiliselt tarbijakrediidi teema -see on direktiivi ülevõtmise fundamentaalne küsimus. Siin kohal me ei saa tulemust kahjuks muuta, sest see on uude finantsteenuste kaugturstuse</p>



	<p>tulenevalt teistsugune reeglistik, kuid see ei anna selget vastust sellele, kas näiteks sidevahendi teel sõlmitud tarbijakrediidi korral kohalduvadki ainult VÕS tarbijakrediidi jaos toodud sätted lepingueelse teabe, selgituste ja taganemise osas. Selline lahendus, s.t VÕS § 53 lg 5, jätab ikkagi ebaselgeks, kas vastuse saamiseks tuleb võrrelda vastavaid direktiive või hoopis VÕS vastavaid sätteid, ning kui sätete sõnastuses on erisused, siis milline säte VÕS-ist kohaldub. Lisaks – VÕS § 53 lg 5 sõnastus räägib vaid lepingueelse teabe andmise, tarbija taganemisõiguse ja selle teostamise tagajärgede ning ettevõtja piisavate selgituste andmise kohustusest. See tingib igakordse vajaduse süvaanalüüsida, et mis etapp toote pakkumisel on hõlmatud VÕS § 53 lg 5 tooduga ja mis mitte. VÕS 2. ptk 4. jaos toodut ei saa pidada 22. ptk suhtes üldnormiks pelgalalt tema asukoha tõttu VÕS-is. Pigem saab tuletada vastupidist - kui lepingu sõlmimise viisiks on sidevahendi kasutamine, siis lisanduvad valitud viisist tulenevalt asjakohased erinormid. Arvestades, et vastavad reeglid on tarbija kaitsmiseks, siis peaks ka tarbijal ilma erialaspetsialisti abita olema võimalik neis orienteeruda. Hetkel ei saa seda jaatada. Kõik see toob kaasa vaid asjatuid tarbija pöördumisi, mis omakorda suurendab asjatult toote pakkujate halduskoormust.</p>	<p>direktiivi juba sisse programmeeritud. Direktiiv ütleb, et kõiges, mis puudutab lepingueelset teavet, taganemisõigust ja piisavaid selgitusi, tuleb järgida Euroopa Liidu eriõigusakte (nt tarbijakrediidi direktiivi) – kui just ei eksisteeri selgeid erandeid. Neid erandeid oleme seletuskirjas ka käsitletud. Õigustehniliselt ei ole seda olukorda kerge lahendada ja mõistame rakendajate rahulolematust. Meie valikuvariante ja lõplikku otsust on kirjeldatud ning põhjendatud seletuskirjas (eelkõige VÕS § 53 lõike 5 muudatuste juures). Nendest kolmest eelnimetatud teemaringist väljajäävates küsimistes võivad ikkagi üldosa reeglid edasi kohalduda – nt taganemist funktsiooni ja internetipõhise kauplemiskoha reeglid on universaalse rakendusala.</p>
21.	<p>Lepingueelne teave: kas mõistame õigesti, et tarbijakrediidi korral § 54 ei kohaldu, sest § 54<sup>1</sup> on erinormiks ning kui tarbijale on esitatud tarbijakrediidi teabeleht, siis on lepingueelse teabe esitamise nõuded täidetud, vt § 403<sup>1</sup> lg 9. Kui nii on, siis seletuskirjas võiks seda selgelt öelda.</p>	<p><b>Arvestatud/vastatud.</b> Kirjas kirjeldatud järeldus on õige: tarbijakrediidi puhul VÕS § 54 ei kohaldu ja ka § 54<sup>1</sup> kohaldub üksnes väheses ulatuses (niivõrd kui võrd § 403<sup>1</sup> lg 8<sup>2</sup> seda nõuab seoses telefoniside kasutamisega), kui võrd tulevikus kehtib reegel, et tarbijakrediidi osas peaks lepingueelse info küsimustes lähtuma eriosa normidest, k.a teabelehe osas. Lisaks märgime, et viidatud § 403<sup>1</sup> lõige 9 tunnistatakse kehtetuks, kui võrd jääb kehtima üldine põhimõte, et üldosa sätted lepingueelse info osas</p>

		enam tarbijakrediidile ei kohaldu ja jääb vaid eriregulatsioon. Täpsustame seletuskirja.
22.	Kas mõistame õigesti, et VÕS § 54 <sup>1</sup> toodu tarbijakrediidile ei kohaldu, sest VÕS § 403 <sup>1</sup> kehtestab lepingueelsele teabe esitamisele teistsuguses sõnastuses regulatsiooni? Kui see nii on, siis võiks seda seletuskirjas selgelt öelda.	<b>Arvestatud/vastatud.</b> Vt eelmine selgitus.
23.	VÕS § 54 <sup>1</sup> lg 1 p 13, 13 <sup>1</sup> ja 13 <sup>2</sup> : kas tarbijakrediidi korral jääb taganemist reguleerima vaid VÕS §-s 403 <sup>1</sup> ja 409 toodu? Hetkel jääb arusaamatuks, kuidas eeltoodud paragrahvidega p-s 13, 13 <sup>1</sup> ja 13 <sup>2</sup> toodu suhestub.	<b>Arvestatud/vastatud.</b> Ka taganemise küsimusi jäävad tarbijakrediidi puhul tulevikus reguleerima ainult eriosa normid ehk siis VÕS § 403 <sup>1</sup> ja § 409. VÕS § 54 <sup>1</sup> punkte 13, 13 <sup>1</sup> ja 13 <sup>2</sup> eraldi vaatama ei pea. Siinkohal juhime tähelepanu ka nt eelnõuga lisatava VÕS § 54 <sup>1</sup> lõike 1 punkti 13 <sup>2</sup> seletuskirjale, mis selgitab taganemise funktsioonist teavitamist selliste finantsteenuste puhul, mille kohta eksisteerib eriregulatsiooni sisaldav EL õigusakt.
24.	Vaatamata sellele, mida seletuskirjas üld- ja erinormi kohaldamise kohta on öeldud, kas mõistame õigesti, et § 54 <sup>3</sup> kohaldub ka tarbijakrediidile?	<b>Arvestatud/vastatud.</b> VÕS § 54 <sup>3</sup> kohaldub tarbijakrediidile – seda tulenevalt VÕS § 53 lõike 5 täiendatud sõnastusest. Seletuskirja on täpsustatud.
25.	Kuidas VÕS § 55 <sup>1</sup> toodu suhestub VÕS §-s 403 <sup>1</sup> ja 410 tooduga? Millises paragrahvis toodust tuleb sidevahendi abil sõlmitud tarbijakrediidilepingu korral lähtuda?	<b>Arvestatud/vastatud.</b> VÕS § 55 <sup>1</sup> ei peaks tulevikus tarbijakrediidi lepingutele enam kohalduma. Seetõttu tunnistatakse ka paragrahvi 55 <sup>1</sup> lõiked 3–5 tunnistatakse kehtetuks. Tulevikus peaks tarbijakrediidi puhul lähtuma üksnes VÕS tarbijakrediidilepinguid käsitlevast erisoast (vt ka VÕS § 53 lõike 5 uuendatud sõnastus ja seletuskirja). Täiendame seletuskirja.
26.	Kas VÕS § 55 <sup>1</sup> lg 3 ja 4 tühistamisest järeldub, et lg 2 <sup>2</sup> kohaldub ikkagi ka tarbijakrediidile? Seletuskiri seda ei selgita, kuigi öeldakse, et tuleb lähtuda erinormi prevalentsist. Samas CCDII ei sätesta VÕS § 55 <sup>1</sup> lg-s 2 <sup>2</sup> toodud kihilisuse kohta midagi.	<b>Arvestatud/vastatud.</b> VÕS § 55 <sup>1</sup> uus lõige 2 <sup>2</sup> ei kohaldu tarbijakrediidilepingutele, vt ka eelmine vastus. Kihilisuse erisätteid eksisteerivad hetkel üksnes üldises finantsteenuste kaugturstuse direktiivis (lepingueelset teavet käsitlevas artiklis) ja direktiivi kohaselt ei kohaldu selle direktiivi lepingueelse teabe sätted nendele finantsteenustele, mille kohta on olemas

		eraldi EL õigusakt, mis lepingueelset teavet käsitleb (olgu siis põhjalikul või mitte väga põhjalikul kujul). Täpsustame seletuskirja.
27.	Tarbijale selgituste andmine: kuidas suhestub VÕS § 55 <sup>2</sup> §-ga 403 <sup>5</sup> . Kas viimane jääb krediitdilepingute osas erinormiks ning mitte ükski säte VÕS §-st 55 <sup>2</sup> täiendavalt ei kohaldu? Või tuleb kohaldada vaid VÕS § 55 <sup>2</sup> lg-s 2 toodut, sest CCD2 ei reguleeri käitumist n-ö juturoboti kasutamise olukorras?	<b>Arvestatud/vastatud.</b> Meie hinnangul ei peaks VÕS § 55 <sup>2</sup> tarbijakrediidi puhul kohalduma. See tuleneb uue finantsteenuste kaugturstuse loogikast – kui tarbijale antavate selgituste kohta eksisteerib EL eriregulatsioon, siis finantsteenuste kaugturstuse direktiivi üldsätted ei kohaldu (vt ka seletuskirjast VÕS § 53 lõike 5 täienduste kohta ja eelmist vastust tabelis). Täpsustame seletuskirja.
28.	Taganemisõigus ja selle tagajärjed: kuidas suhestub VÕS §-s 56 toodu (eriti lg 2) VÕS §-ga 409 seni, kuni VÕS §-i 409 muudetakse tulenevalt CCD2-st?	<b>Arvestatud/vastatud.</b> Meie hinnangul kehtib ka taganemisõiguse suhtes seoses tarbijakrediitdilepingutega ainult eriregulatsioon ehk siis VÕS § 409.
29.	Kui on VÕS § 57 lõikes 1 kirjeldatud olukord, siis kas VÕS § 57 lõikest 2 tulenevalt jääb kehtima põhimõte, et tarbijalt ei saa krediidiandja nõuda ka intressi maksmist (mille tasumist saaks tarbijalt nõuda VÕS § 409 lõikest 3 tulenevalt)?	<b>Arvestatud/vastatud.</b> VÕS § 57 lõige 2 jääb ka tulevikus kehtima tarbijakrediitdilepingute suhtes, kuivõrd see teema ei jää finantsteenuste kaugturstuse direktiivi rakendusalasasse ja see on eriolukord võrreldes VÕS §-ga 409.
30.	Muud kommentaarid 1.VÕS § 52 lõike 3 plaanitav sõnastus „(3) Finantsteenuseks käesoleva jao tähenduses loetakse investeerimis-, krediidi-, kindlustus-, panga- ja makseteenuseid ning kogumispensioniga seotud teenuseid.“ Selle sätte juures jääb ebaselgeks, mida mõeldakse „kogumispensioniga seotud teenuste“ all ja arvestades meie kogumispensionide süsteemi korraldust jääb arusaamatuks, kuidas ja mis ulatuses peaks või saaks taganemisõigust rakendada kogumispensionitega seotud teenuste suhtes. Samuti on kogumispensionitega seotud teenustega seoses ebamäärane Kogumispensioni pakkumisega on seotud näiteks fondivalitseja, tema poolt volitatud turustajad/agendid, kontohaldurid (pangad) ja AS Pensionikeskus. Ei ole arusaadav, keda tuleks lugeda ettevõtjaks, kelle suhtes teavitamise, taganemise võimaluse pakkumise jne kohustused kehtivad.	<b>Arvestatud.</b> Muudame finantsteenuse mõistet eelnõus (ja seletuskirja) arvestusega, et kogumispensioni teenused jäävadki Eestis hetkel kaetuks kogumispensionide seadusega. Jätame finantsteenuste kaugturstuse direktiiviga ettenähtud tarbija õiguste (eelkõige 14-päevase taganemisõiguse) tagamise kogumispensionide puhul kogumispensioni seaduse reguleerida. Meil ei ole plaanis käesoleva eelnõu raames asuda muutma kogumispensionide seadust.

	<p>Kogumispensionite teenused toimivad kontohalduri vahendusel pensioniregistrile esitatavate avalduste alusel. Kontohaldur (pank) ei ole kogumispensionide teenuste osutaja vaid üksnes vahendab pensioniregistri teenuseid, sh pensioniregistri poolt sätestatud tüüpavalduste ja nende poolt loodud süsteemi alusel ja vahendusel. Sidevahendi abil kogumispensionitega seotud teenuste suhtes rakendamine vajab täiendavat selgitamist ja reguleerimist. Arvestama peab, et näiteks pensionifondide maksevabaks muutmise, vahetamise ja väljumise avalduste alusel tehakse vahetus/väljumistehingud kolm/neli korda aastas ning lisades sinna veel ooteajaks taganemise tähtaja, on tarbijale eelduslikult arusaamatu ja võib olla vastuolus kogumispensionide seaduses sätestatuga. Näiteks KoPS § 25 lg 8 sätestab kuupäevad, milliseks peab oleva vahetusavaldus esitatud ja registripidajale laekunud ning lg 9 sätestab, et kuni eelmises lõikes toodud avalduste esitamise tähtpäevani saab avaldust muuta, esitades uue avalduse. Soovides rakendada selles olukorras täiendavat taganemise õigust, oleks õiguskindluse tagamiseks vaja muuta ka KoPS'i. Lisaks tuleks täpsemalt sätestada, kes peaks teavitamiskohustust täitma ja kelle kaudu taganemisavaldusi peaks saama esitada.</p>	
31.	<p>VÕS § 54<sup>1</sup> lg 1 p 10 finantsteenusega kaasnevad erilised riskid, mis on tingitud finantsinstrumentide või finantstoimingute eripärast või finantsteenuste hinna sõltuvusest finantsturgudest, mida ettevõtjal ei ole võimalik mõjutada, ning asjaolu, et tulevikuproгноos ei sõltu varasemast tulemusest – on küll suures osas juba praegu VÕS'is olemas, kuid palume kaaluda selle lõpu „tulevikuproгноos ei sõltu varasemast tulemusest“ muutmist, viies selle analoogia korras vastavusse investeerimisfondide seaduse § 82 lõikes 1 sätestatuga ja pakume uueks sõnastuseks „eelmiste perioodide tootlus ei garanteeri järgmiste perioodide tootlust“.</p>	<p><b>Arvestatud.</b> Muudame sõnastust vastavalt ettepanekule.</p>

<b>Eesti Kaubandus-Tööstuskoda</b>		
32.	<p>Teeme ettepaneku muuta eelnõu § 1 p 1 sõnastust järgnevalt: „Finantsteenuseks käesoleva jao tähenduses loetakse investeerimis-, krediidi-, kindlustus-, panga- ja makseteenuseid ning kogumispensioniga seotud teenuseid. Sidevahendi abil sõlmitud finantsteenuse lepingu puhul ei kohaldata käesolevas jaos lepingueelse teabe andmise, tarbija taganemisõiguse ja selle teostamise tagajärgede ning ettevõtja piisavate selgituste andmise kohustuse kohta sätestatud, kui Euroopa Liidu õiguse või seda üle võtvate normidega on teatud liiki finantsteenuste osutamise kohta sätestatud teisiti“.</p>	<p><b>Mittearvestatud.</b></p> <p>Leiame, et praegune eelnõu juba katab KTK pakutud sõnastust, kuivõrd nende pakutud täiendus finantsteenuse uuendatud definitsioonile VÕS § 52 lõikes 3 kajastub juba eelnõuga samuti muudetavas VÕS § 53 lõikes 5. VÕS § 53 lõige 5 muudetud kujul sisaldabki põhimõtet sidevahendi abil sõlmitud lepingute üldpeatüki ja EL õigusest tulenevate erinormide vahekorra kohta.</p>
33.	<p>Teeme ettepaneku lisada seletuskirja kontrollikriteeriumid, et oleks selge, millal on nõue täidetud, millal on tegemist eksitava lahendusega (nt liiga mitme kliki kaugusel või tavapäraselt tuvastatav nupp). Näiteks peaks seletuskirjas olema kirjas, et taganemisnupp või sellesarnane funktsioon peab olema paigutatud kasutajaliideses selliselt, et see oleks tarbijale selgelt nähtav, kergesti tuvastatav ja kasutatav ilma põhjendamatu viivitusega või segadusse viiva navigeerimise vajaduseta. Taganemisfunktsiooni kasutamine ei tohi olla seotud tarbijat eksitavate disainielementide, kõrvaltegevuste või mitmetasandiliste kinnituskohustustega, mis takistavad lepingust taganemise sisulist teostamist.</p>	<p><b>Mittearvestatud.</b></p> <p>Hetkel ei pea JDM võimalikuks sellise juhendi väljatöötamist; meil puudub selline praktika ettevõtjale/kauplejale suunatud nõuete täpsustamisel. Tuleviku osas võime arutada spetsiifilisemat juhiste vajadust seoses erinevate tarbijad kaitsvate reeglitega koos TTJAga.</p>
<b>Eesti Advokatuur</b>		
34.	<p>Ettepanek: Märkida eelnõus sõnaselgelt, et VÕS üldnormide kohaldamine on välistatud, kui teenust reguleerib valdkondlik EL õigusakt. Samuti lisada seletuskirja õigusselguse huvides normitehniline viide või illustratiivne tabel (nt lisana), et vältida dubleerivat kohaldamist. Seejuures peab tagama, et VÕS muudatustega ei laiendataks nõuete kohaldamist võrreldes ülevõetava direktiiviga (EL) 2023/2673.</p>	<p><b>Mittearvestatud.</b></p> <p>Soovitud väidet ei ole võimalik eelnõusse kirjutada, kuivõrd see oleks vastuolus ülevõetava direktiiviga. Uue finantsteenuste kaugturstuse direktiivi ja finantsteenuseid käsitlevate EL eriõigusaktide vahekorda reguleerib eelnõuga VÕSi lisatav § 53 lõike 5 täiendus. Seal sätestatakse – kooskõlas ülevõetava direktiiviga – et VÕSi üldnormid ei kohaldu üksnes ulatuses, mil EL erinevate finantsteenuste õigusaktidest tulenevalt eksisteerivad eriregulatsioonid lepingueelse teabe,</p>

		<p>taganemisõiguse ja tarbija nõustamise osas.</p> <p>Selle sätte juures seletuskiri selgitab üld- ja erinormide vahekorra loogikat ja toob ka konkreetseid näiteid; nimetatakse ka võimalikke erandeid. Samuti sisaldab seletuskiri loetelu EL eriõigusaktidest, mis käsitlevad finantsteenuseid. Eraldi käsitleb eelnõu põhjalikumalt üld- ja erinormide vahekorra teemat tarbijakrediidi ja kindluslepingute puhul, mille puhul muudetakse VÕSi.</p> <p>Põhjalikum analüüs erinevate EL õigusaktide kohta ja seal olevate lepingueelse teabe, taganemise ja nõustamise normide kohta selles osas, kas VÕS kauglepingute üldosa kohaldub või mitte, on ära toodud Tartu Ülikooli prof Karin Seina <a href="#">analüüsis</a>, millele seletuskiri viitab ja osaliselt tugineb.</p>
35.	<p>Ettepanek: Lisada kontrolli kriteeriumid: mis täidavad nõuet, millal on tegemist eksitava lahendusega (nt liiga mitme kliki kaugusel või tavapäraselt tuvastatav nupp). Põhjendus: Õigusnõustamisel ja vaidluste korral on määrav, kas ja millal on ettevõtja eksinud ning millised on sanktsioonid. Õiguskindlus eeldab selgeid standardeid. Pole vaja tekitada aastatepikkuseid vaidluseid, millise kulu maksavad lõpuks kinni tarbijad.</p>	<p><b>Mittearvestatud.</b></p> <p>Direktiiv on maksimumharmoneeriva iseloomuga ja annab konkreetsetes sõnastuses kriteeriumid, mida tuleb arvestada, hinnates, kas lahendus on eksitav või mitte. Meie hinnangul ei ole võimalik liikmesriigil seda seadusandlikult võimalik asuda kitsendama, sätestades ette arbitraarseid kriteeriume klikkide arvu kohta või direktiivist väljaminevaid detailseid kirjeldusi keelatud tegevuste kohta.</p>
36.	<p>Soovitus: taganemisnupp või sellesarnane funktsioon peab olema paigutatud kasutajaliideses selliselt, et see oleks tarbijale selgelt nähtav, kergesti tuvastatav ja kasutatav ilma põhjendamatu viivitusega või segadusse viiva navigeerimise vajaduseta. Taganemisfunktsiooni kasutamine ei tohi olla seotud tarbijat eksitavate disainielementide, kõrvaltegevuste või mitmetasandiliste kinnituskohustustega, mis takistavad lepingust taganemise sisulist teostamist. Teenusega nõustumine peab alati olema nõ opt-in, mitte opt-out.</p>	<p><b>Osaliselt arvestatud/vastatud.</b></p> <p>Oleme nõus, et taganemisnupp peab olema paigutatud kasutajaliideses selliselt, et see oleks tarbijale nähtav ja et selle kasutamine ei tohiks tarbijat ajada segadusse (ei selle leidmisel ega kasutamisel). Samas direktiiv ise näebki ette, et taganemisnupp on kujundatud mitmetasandiliselt, seda eeskätt seetõttu, et välistada olukord, kus tarbija kasutab taganemisnuppu kogemata, tegeliku tahteta lepingust taganeda. Sellest tulenevalt on direktiivi lahendust ka kritiseeritud, kuid hetkel tuleb lähtuda siiski lõplikult heaks kiidetud ja avaldatud direktiivist.</p>

		Mis puudutab märkust, et teenusega nõustumine peab olema alati olema <i>opt-in</i> ja mitte <i>opt-out</i> , siis see teema ei ole meie hinnangul ülevõetava direktiivi teema.
37.	Ettepanek: Täpsustada seaduses või määruses, et ettevõtja tagab inimese sekkumise enne finantsteenuse lepingu sõlmimist ja põhjendatud juhtudel pärast finantsteenuse lepingu sõlmimist, tehes seda tasuta ja samas keeles, mida kasutati käesoleva seaduse § 54 <sup>1</sup> lõike 1 kohase lepingueelse teabe esitamiseks. Samuti tuleks defineerida, millal AI-l põhinev lahendus loetakse täielikult automatiseerituks.	<b>Mittearvestatud.</b> Eelnõu arvestab juba direktiivis nõutuga. See, et seda tehakse enne lepingu sõlmimist ja põhjendatud juhtudel pärast, tuleneb VÕS § 55 <sup>2</sup> lõikest 2. Sama säte tagab selle, et see toimub samas keeles. Kriteerium, et see peab toimuma tasuta, tuleneb sama paragrahvi lõikest 1. Sama on eraldi kirjas ka lõiget 2 puudutavas seletuskirjas. Seega peaksid kõik nõutud elemendid eelnõus olema kajastatud. Mis puudutab soovi defineerida eraldi täielikult automatiseeritud AI lahendusi, siis seletuskiri märgib, et tegu on „täisautomaatsete veebivahenditega nagu vestlusrobotid vm interaktiivsed tööriistad“. Hetkel ei näe me, kuidas oleks võimalik täpsemaks minna – üldiselt on mõeldud olukordi, mil tarbijale genereeritakse vastus ilma inimosaluseta.
38.	Ettepanek: Kuigi vastavad üldpõhimõtted kehtivad kõigi süüteomenetluste puhul, lisada õigusselguse huvides seadusesse või seletuskirja viide, et väärtegade menetlemisel tuleb arvestada rikkumise raskusastet, tahtlust ja korduvust, ning sanktsioonide määramisel rakendada proportsionaalsuse põhimõtet. Sealjuures peaks süüteomenetlus jääma ultima ratio meetmeks ning enne väärtemenetluse algatamist tuleks kaaluda, kas haldusmenetlus oleks piisav.	<b>Mittearvestatud.</b> Hetkel on TKSs juba terve rida sarnaseid väärtekoosseise, mille puhul eraldi viited rikkumise raskusastmele, tahtlusele jms puuduvad. Meie hinnangul ei oleks see hea praktika, kui korraga ühe konkreetse koosseisu puhul kujundatakse säte väga erinevalt ning see tooks kaasa pigem segadust: kas sellisel juhul muude TKS sarnaste koosseisude (nt §§ 69, 70, 70 <sup>1</sup> ) puhul süüteomenetluse üldprintsipi ei kehti?
39.	Soovitus: Käesolevas paragrahvis sätestatud sanktsiooni kohaldamisel arvestatakse rikkumise raskusastet, kestust, ulatust, mõju tarbijatele, rikkumise korduvust ja ettevõtja süülisust. Sanktsiooni määramisel juhendatakse proportsionaalsuse põhimõttest, tagades, et meede oleks asjakohane ja vajalik eesmärgi saavutamiseks.	<b>Mittearvestatud.</b> Vt eelmine vastus.
<b>MTÜ FinanceEstonia</b>		

40.	VÕS § 55 <sup>1</sup> lg 1 – Sättesse lisatakse lause „Taotluse korral esitatakse see teave puudega isikute, sealhulgas nägemispuudega isikute jaoks sobilikus ja juurdepääsetavas vormingus.“ Palume seletuskirjas täpsustada kas näiteks ekraanilugerile hõlpsalt loetav versioon informatsioonist vastab samuti antud sätte tingimustele. Palume seletuskirjas täiendavalt selgitada kas see tähendab, et nõ tavakliendile, kes ei ole selleks soovi avaldanud ei pea saatma teavet sellisel kujule, et seda oleks võimalik ekraanilugeriga lugeda.	<b>Osaliselt arvestatud/vastatud.</b> Tavakliendile ei pea saatma teavet sellises vormis, et see oleks ekraanilugeriga loetav. Leiame, et kui isik seda taotleb, tuleks esitada teave puudega isiku jaoks sobivas vormingus. Pangaliidu ettepanekul kirjutame seletuskirjas lahti, et lähtuda võiks toodete ja teenuste ligipääsetavuse seadusest ja selle rakendusaktist.
41.	VÕS § 55 <sup>1</sup> lg 2 p 2 <sup>1</sup> – Lisatava sätte kohaselt tuleb juhul, kui lepingueelne teave esitatakse hiljem kui üks päev enne finantsteenuse lepingu sõlmimist, saadab ettevõtja tarbijale meeldetuletuse lepingust taganemise võimaluse kohta. Palume selgitada kas antud säte rakendub ka olukorras, kus lepingueelne teave edastatakse kliendile koos kogu lepingu paketiga, sealjuures ei ole kliendil mingit survet lepingu allkirjastamiseks kohe või ka järgmisel päeval, kuid klient otsustab lepingu allkirjastada vähem kui ühe päeva mooduses.	<b>Osaliselt arvestatud/vastatud</b> Leiame, et ka sellisel juhul tuleks ikkagi tarbijale meeldetuletus saata. Sätte kohaselt tuleb saata meeldetuletus ühe kuni seitsme päeva jooksul pärast lepingu sõlmimist; seega juhul, kui lepingueelne teave on objektiivselt esitatud vähem kui üks päevenue lepingu sõlmimist, tuleks meeldetuletus ikkagi saata. Täiendame seletuskirja.
42.	VÕS § 52 lg 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt: „Finantsteenuseks käesoleva jao tähenduses loetakse investeerimis-, krediidi-, kindlustus-, panga- ja makseteenuseid ning kogumispensioniga seotud teenuseid.“ Loetelu on näitlik, mistõttu jätab see laialdase tõlgendamise ruumi. Näiteks kõik panga- ja makseteenused, mida pangad pakuvad ja mis on loetletud ka makseasutuste- ja e- raha asutuste seaduses, ei saa olla finantseerimisteenused käesoleva jao tähenduses. Samuti on küsitav milliseid teenuseid hõlmab krediiditeenus käesoleva jao mõistes. Teeme ettepaneku täpsustavalt loetleda, mis teenused lähevad finantsteenuse mõiste alla käeoleva jao tähenduses.	<b>Mittearvestatud.</b> Mõistame frustratsiooni abstraktse mõiste üle, kuid kahjuks me hetkel ei näe, kuidas oleks võimalik tekitada ammendavat loetelu teenustest, mis kuuluksid finantsteenuse mõiste alla. Ka direktiivi eelnõu väljatöötajad ei pidanud seda võimalikuks, rõhutades, et valdkond on pidevas arengus ning uusi teenuseid tekib pidevalt juurde. Seletuskirjas on siiski püütud laias laastus anda mingi arusaam teenuste kohta, mis võiksid selle mõiste alla mahtuda.
43.	VÕS § 433 lg 1 kolmas lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt: „Sidevahendi abil sõlmitud kindlustuslepingutele, välja arvatud käesoleva seaduse § 53 lg 4	<b>Osaliselt arvestatud.</b> Oleme nõus, et praegune VÕS sõnastus kohese kindlustuskaitsega lepingute puhul võib olla jätkuvalt ebaselge. Selle



	<p>punktis 9 nimetatud lepingud, kohaldatakse §-s 56 sätestatud. Eelnõu seletuskirjas( lk 31 -32 ) on kavandatava muudatuse osas selgitatud järgmist : “ EL-i õigusega vastuolu vältimiseks muudetakse võlaõigusseadust selliselt, et tarbijast kindlustusvõtja saaks sidevahendi abil sõlmitud kindlustuslepingust 14 päeva jooksul taganeda ka siis, kui talle on antud kohene kindlustuskaitse või kui tegemist on vähem kui üheks aastaks sõlmitud kahjukindlustuslepinguga. Seevastu VÕS § 56 sätestatud taganemisõigus kehtiks VÕS § 433 lg 1 kolmandas lauses sisalduva viite kaudu kõikidele sidevahendi abil sõlmitud kindlustuslepingutele. Siinjuures tuleb tähele panna, et VÕS § 53 lg 4 punktis 9 nimetatud erand alla ühekuulise kestusega reisi- ja pagasikindlustuslepingutele või samalaadsetele lühiajalistele kindlustuslepingutele jääb alles (tarbija õiguste direktiivi uus finantsteenuse kaugturstuse peatükk, art 16b lg 2 punkt b). „, Leidsime, et esineb vastuolu VÕS § 433 lg 1 kolmanda lause muudatuse kavatsuse eesmärgi ja kehtiva VÕS § 433 lg 3 vahel. Hetkel kehtiv VÕS § 433 lg 3 sätestab, et kindlustusvõtjal ei ole taganemisõigust juhul, kui kindlustusandja on andnud talle kohese kindlustuskaitse. Eelnõuga ei ole ette nähtud VÕS § 433 lg 3 muutmist ega tühistamist, mistõttu jääb ebaselgeks kas ikkagi tarbijast kindlustusvõtja saab sidevahendi abil sõlmitud kindlustuslepingust 14 päeva jooksul taganeda ka siis, kui talle on antud kohene kindlustuskaitse. Palume täiendavalt täpsustada seda küsimust. Leiame, et on õiguspärane kui kindlustusvõtjal ei ole taganemisõigust kui kindlustusandja on andnud talle kohese kindlustuskaitse (näiteks seadme kindlustuse puhul kui kindlustuse objektiks on mobiiltelefon) kuna kindlustusjuhtumi esinemisel, mis leiab aset enne 14 päevase taganemisõiguse möödumist, ei ole enam taganemisõigust võimalik rakendada.</p>	<p>vältimiseks muudame VÕS § 433 lõiget 3, kustutades erandi seoses kohese kindlustuskaitse ja taganemisõigusega sidevahendi abil sõlmitud lepingute puhul. Ülevõetav direktiiv ei näe sidevahendi teel sõlmitud kohese kindlustuskaitsega lepingute jaoks ette erandit.</p>
<b>Eesti Kindlustusmaaklerite Liit</b>		
44.	EKML on seisukohal, et ka LKindlS § 20 peaks laienema kindlustusvõtja õigus	<b>Mittearvestatud.</b>

	<p>automaatselt pikenenud liikluskindlustuse lepingust 14 jooksul taganeda, sest puudub sisuline vajadus nn. automaatselt pikenevale liikluskindlustuse lepingule kindlustusvõtja üldist taganemisõigust piirava erisättele. EKML teeb ettepaneku täiendada Eelnõus p 49 VÕS § 433 lõike 1 kolmas lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt: „Sidevahendi abil sõlmitud kindlustuslepingutele sh. käeoleva seaduse § 520 sätestatud kohustusliku vastutuskindlustuse lepingutele , välja arvatud käesoleva seaduse § 53 lõike 4 punktis 9 nimetatud lepingud, kohaldatakse §-s 56 sätestatud.“</p>	<p>VÕS § 433 kehtib ka kohustusliku vastutuskindlustuse lepingutele ja seda ei pea seaduses eraldi välja tooma.</p>
<b>Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet</b>		
45.	<p>Soovime aga tähelepanu juhtida eelnõu § 1 punktile 44, millega muudetakse võlaõigusseaduse § 403 lõiget 5<sup>1</sup>. VÕS § 403 lõike 5<sup>1</sup> esimene lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt: „Käesoleva seaduse § 407 lõikes 2<sup>1</sup> nimetatud arvelduskrediidilepingutele ei kohaldata §-des 403 ja 403<sup>5</sup>, § 404 lõigetes 2–2<sup>2</sup>, § 407 lõigetes 4 ja 4<sup>1</sup>, §-s 409, § 410 lõikes 2 ning §-des 411, 414<sup>1</sup> ja 414<sup>2</sup> sätestatud“. Kui varasemalt viitas kõnealune säte §-le 403<sup>1</sup>, siis muudetud versioonis on see asendunud viitega §-le 403. Eelnõu seletuskirja ja eesmärgi arvestades on tegu tõenäoliselt eksimusega, mille palume parandada.</p>	<p><b>Arvestatud.</b> Parandame vea.</p>
<b>Eesti Infotehnoloogia ja Telekommunikatsiooni Liit</b>		
46.	<p>Täpsustada, milliseid teenuseid loetakse finantsteenusteks võlaõigusseaduse sidevahendi abil sõlmitud lepingute jaos; Eelnõu § 1 punktiga 1 muudetakse võlaõigusseaduse (VÕS) paragrahvi 52 lõiget 3 ja sõnastatakse see järgmiselt: „Finantsteenuseks käesoleva jao tähenduses loetakse investeerimis-, krediidi-, kindlustus-, panga- ja makseteenuseid ning kogumispensioniga seotud teenuseid.“ Selles sättes esitatud teenuste loetelu on näitlik, mistõttu jätab see liiga laialdase tõlgendusruumi ega loo piisavalt õigusselgust. Märgime, et näiteks kõik panga- ja makseteenused, mida pangad pakuvad ja mis on loetletud ka makseasutuste- ja e- raha asutuste</p>	<p><b>Mittearvestatud.</b> Mõistame frustratsiooni abstraktse mõiste üle, kuid kahjuks me hetkel ei näe, kuidas oleks võimalik tekitada ammendavat loetelu teenustest, mis kuuluksid finantsteenuse mõiste alla. Ka direktiivi eelnõu väljatöötajad ei pidanud seda võimalikuks, rõhutades, et valdkond on pidevas arengus ning uusi teenuseid tekib pidevalt juurde. Seletuskirjas on siiski püütud laias laastus anda mingi arusaam teenuste kohta, mis võiksid selle mõiste alla mahtuda.</p>

	<p>seaduses, ei saa olla finantseerimisteenused käesoleva jao tähenduses. Samuti on küsitav ja jääb ebaselgeks, milliseid teenuseid hõlmab krediiditeenus käesoleva jao mõistes. Teeme ettepaneku vastavat loetelu õigusselguse huvides täiendada, et oleks üheselt selge ja ettenähtav, milliseid finantsteenuseid loetakse vastava jao tähenduses finantsteenusteks. Kui Te ei pea võimalikuks seda eelnõus täpsemaks kirjutada, siis palume seda teha vähemalt eelnõu seletuskirjas. Leiame, et hetkel jääb eelnõu seletuskirjas antud selgitusest väheseks.</p>	
47.	<p>Kõrvaldada vastuolu seoses tarbijast kindlustusvõtja taganemisõigusega. Eelnõu § 1 punktiga 4 muudetakse VÕS paragrahv 433 lõike 1 kolmas lause ja sõnastatakse see järgmiselt: „Sidevahendi abil sõlmitud kindlustuslepingutele, välja arvatud käesoleva seaduse § 53 lõike 4 punktis 9 nimetatud lepingud, kohaldatakse §-s 56 sätestatud. Eelnõu seletuskirjas (lk 31-32) on kavandatava muudatuse osas selgitatud järgmist: „EL-i õigusega vastuolu vältimiseks muudetakse võlaõigusseadust selliselt, et tarbijast kindlustusvõtja saaks sidevahendi abil sõlmitud kindlustuslepingust 14 päeva jooksul taganeda ka siis, kui talle on antud kohene kindlustuskaitse või kui tegemist on vähem kui üheks aastaks sõlmitud kahjukindlustuslepinguga.“ Seevastu VÕS §-s 56 sätestatud taganemisõigus kehtiks VÕS § 433 lõike 1 kolmandas lauses sisalduva viite kaudu kõikidele sidevahendi abil sõlmitud kindlustuslepingutele. Siinjuures tuleb tähele panna, et VÕS § 53 lõike 4 punktis 9 nimetatud erand alla ühekuulise kestusega reisi- ja pagasikindlustuslepingutele või samalaadsetele lühiajalistele kindlustuslepingutele jääb alles (tarbija õiguste direktiivi uus finantsteenuse kaugturstuse peatükk, art 16b lg 2 punkt b). Leidsime, et esineb vastuolu eelnõus sisalduva VÕS paragrahv 433 lõike 1 kolmanda lause muudatuse kavatsuse eesmärgi ja kehtiva VÕS § 433 lõige 3</p>	<p><b>Osaliselt arvestatud.</b>  Oleme nõus, et praegune VÕS sõnastus kohese kindlustuskaitsega lepingute puhul võib olla jätkuvalt ebaselge. Selle vältimiseks muudame VÕS § 433 lõiget 3, kustutades erandi seoses kohese kindlustuskaitse ja taganemisõigusega sidevahendi abil sõlmitud lepingute puhul.  Ülevõetav direktiiv ei näe sidevahendi abil sõlmitud kohese kindlustuskaitsega lepingute jaoks ette erandit.</p>

	<p>vahel. Hetkel kehtiv VÕS § 433 lõige 3 sätestab, et kindlustusvõtjal ei ole taganemisõigust juhul, kui kindlustusandja on andnud talle kohese kindlustuskaitse. Eelnõuga ei ole samas ette nähtud VÕS § 433 lõike 3 muutmist ega tühistamist, mistõttu jääb ebaselgeks, kas jätkuvalt on välistatud see, et tarbijast kindlustusvõtja ei saa sidevahendi abil sõlmitud kindlustuslepingust 14 päeva jooksul taganeda, kui talle on antud kohene kindlustuskaitse. Oleme seisukohal, et kui kindlustusandja on andnud kindlustusvõtjale kohese kindlustuskaitse, ei ole asjakohane ega proportsionaalne võimaldada tarbijal 14 päeva jooksul lepingust taganemist, ning teeme ettepaneku see eelnõuga võlaõigusseaduses selgelt sätestada.</p>	
<b>Rahandusministeerium</b>		
48.	<p>VÕS § 52 lg 3 muutmine (§ 1 p 1) – peaks välja tulema, et mõeldakse ikkagi sidevahendi abil sõlmitavaid teenuseid. Praegu see välja ei tule ja ei haaku ülejäänud paragrahviga.</p>	<p><b>Mittearvestatud</b>  Pakutud uus definitsioon defineerib üksnes finantsteenuse, mitte sidevahendi abil finantsteenuse osutamise lepingu. Kuna võlaõigusseadus defineerib nii sidevahendi abil sõlmitud lepingu kui ka finantsteenuse, siis neid definitsioone koos kohaldades on võimalik jõuda direktiiviga kooskõlas oleva sidevahendi abil sõlmitud finantsteenuse osutamise lepinguni. Erinevate finantsteenuste osutamise lepingute kohta on palju eriregulatsioone, kuid need on üldjuhul võlaõigusseaduse sidevahendi abil sõlmitud lepingute regulatsiooni suhtes erineva staatusega. Seega, kui konkreetsel juhul on tegemist nt sidevahendi abil sõlmitud tarbijakrediidilepinguga, kohalduvad sellele tarbijakrediidilepingu kohta kehtivad taganemise ja lepingueelse teabe reeglid.</p>
49.	<p>VÕS § 54<sup>1</sup> lõike 1 sissejuhatava lauseosa muutmine (§ 1 p 6) – arusaadav, et termin on „sidevahendi abil sõlmitud finantsteenuse leping“, aga see viitab ikkagi juba sõlmitud lepingule. Säte räägib aga olukorrast enne lepingu sõlmimist,</p>	<p><b>Mittearvestatud.</b>  Eelnõu ei muuda kirjeldatud asjaolusid – ka kehtiv sõnastus räägib sellest, et teave esitatakse tarbijale mõistliku aja jooksul enne finantsteenuse lepingu sõlmimist või selleks tarbija poolt</p>

	mistõttu kõlab lause: „enne sidevahendi abil sõlmitud finantsteenuse lepingu sõlmimist“ ehk et enne sõlmimist sõlmitud leping. (kuigi ka kehtiva VÕS § 54 lg 9 on sidevahendi abil sõlmitud lepingu sõlmimise ettevalmistamine ehk sõlmitud lepingu ettevalmistamine).	siduva pakkumise tegemist. Eelnõu lisab sinna üksnes täiendava tingimuse „kergesti loetaval kujul“ – mida nõuab muudetud, ülevõetav direktiiv. Teine muudatus asendab termini „finantsteenuse osutaja“ terminiga „ettevõtja“.
50.	VÕS § 54 <sup>1</sup> lõike 8 muudatuses (§ 1 p 28) – ei nimetaks sama paragrahvi lõikes 1 toodud teavet „muuks teabeks“. See on oluline teave, mida kõike aga telefoniside kaudu ei edastata. Seega jätkaks ära sõna „muu“.	<b>Mittearvestatud.</b> Selguse huvides tuleks sõna „muu“ ikkagi alles jätta, kuivõrd kogu telefoni teel teavitamise eriregulatsiooni mõtteks ongi see, et teatud tingimustel on võimalik anda esmane, kõige olulisem info (mis on osa lõikes 1 kirjeldatud teabest) telefoni teel, kuid selgitada tuleb ka muu (samuti lõikes 1 näidatud, ülejäänud olulise) teabe olemasolu. Sõnastus vastab direktiivi sõnastusele.
51.	VÕS § 54 <sup>1</sup> lõike 9 muudatuses (§ 1 p 28) on puudu sõna „paragrahvi“: „(9) Sidevahendi abil sõlmitud makseteenuse osutamise lepingu puhul kohaldatakse käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 8–10, 12, 13 <sup>1</sup> , 18 ja 19 ning käesoleva seaduse § 711 lõikes 1 ja § 711 <sup>1</sup> lõikes 1 sätestatud.“	<b>Arvestatud.</b> Lisame sõna „paragrahvi“.
52.	VÕS § 55 <sup>1</sup> lõike 2 muudatus (§ 1 p 32) viidatakse § 54 <sup>1</sup> lõikele 1, aga ka teised viidatavad sätted - § 54 <sup>1</sup> lõige 8 ja § 55 lõige 1 viitavad sellele. Seega tundub viide § 54 <sup>1</sup> lõikele 1 liigne.	<b>Arvestatud.</b> Kustutame eraldi viite § 54 <sup>1</sup> lõikele 1, arvestades, et § 55 <sup>1</sup> lg 1 juba tõesti ka viitab sellele.
53.	VÕS § 55 <sup>2</sup> lõiked 2 ja 3 (§ 1 p 35) – kas ei oleks parem „sekkuks inimene“ asemel, „saada kontakti ettevõtja töötajaga“ või „vahetult saada teavet ettevõtja töötajalt“. Kes see inimene ikka muu on, kui ettevõtja töötaja? Ja mis see sekkumine muud on, kui tarbija soovib lihtsalt oma küsimused esitada ja otsesed vastused saada. Kuigi saan aru, et see inimese sekkumine on tulnud direktiivist.	<b>Mittearvestatud.</b> Ilmselt võib sõnastada erinevat moodi ja see on eelistuste küsimus. Oleme jäänud direktiivis kasutatava konstruktsiooni juurde, mis annab samuti meie hinnangul samuti regulatsiooni mõtte korrektselt edasi.
54.	VÕS § 56 <sup>2</sup> lõige 5 <sup>1</sup> (§ 1 p 40) – kas viimases lauses ei oleks „käsitletav“ asemel õigem „käsitatav“?	<b>Arvestatud.</b> Parandame sõnastuse.
55.	VÕS § 403 <sup>3</sup> täiendamine lõikega 7 <sup>1</sup> (§ 1 p 48) – viidatakse § 403 <sup>3</sup> lõike 3 alusel kehtestatud määrusele. Esiteks peaks viitama „käesolevale paragrahvile“. Teiseks, sisuliselt viidatakse konkreetsetele määruse sätetele/struktuurile – A osa	<b>Mittearvestatud</b> Ministri määrus on sellel konkreetsel juhul kehtestatud EL direktiivi lisas ettenähtud vormi jõustamiseks st seal ei ole Eestil valikukohti. Juhul, kui EL määruse infonõudeid muudab, siis

	<p>jagudele 3–6. Kas see on lubatav?</p> <p>Tegemist on ministri määrusega. Kui määrust muudetakse, siis tuleb ka seadust muuta.</p>	<p>tähendab see tõenäoliselt seda, et on muutunud ka määruse aluseks olev direktiiv ja nii ehk naa tuleb kogu süsteem üle vaadata ja otsustada, kas muuta tuleb seadust või vormi või mõlemat.</p>
--	--	--